

Мар'ян МИХАСЬКІВ

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
(науковий керівник: Phd, викладач кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Дмитро ХУДИК)

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Корупція вже багато років залишається однією з головних проблем України. Під час війни її вплив стає ще небезпечнішим, бо корупційні рішення напряду впливають на оборону, бюджет та довіру людей до влади. Часто корупція виникає через слабкі механізми контролю, ручний аналіз великих обсягів даних та можливість впливати на процеси через “людський фактор”. Тому сьогодні багато говорять про те, чи може штучний інтелект (ШІ) допомогти зробити державні процеси прозорішими й захистити їх від зловживань. Саме це питання ми розглядаємо у цьому дослідженні.

Під час війни суспільство ще гостріше реагує на корупцію. Кілька гучних випадків останніх років у сфері оборони, енергетики та митниці показали, що стара система контролю не справляється. Основна проблема в тому, що рішення ухвалюють окремі посадовці, багато інформації неможливо перевірити вручну, і немає швидких механізмів, які одразу виявляють підозрілі дії. Через це виникає потреба у сучасних інструментах, зокрема автоматичних та об'єктивних.

Можна виокремити такі приклади реальних корупційних випадків:

- закупівлі в оборонному секторі та держструктурах: часто результати тендерів впливають особисті зв'язки, а документи

аналізуються не системно, тому багато моментів лишаються непоміченими;

- завищені ціни на товари для державних потреб: основна проблема – відсутність автоматичного порівняння контрактів із ринковими цінами;

- митниця та енергетика: ці сфери традиційно ризикові, а обсяги даних настільки великі, що вручну виявити аномалії практично неможливо.

Штучний інтелект може суттєво підвищити ефективність запобігання корупційним ризикам у публічному секторі.

Він здатний перевіряти тендери і помічати підозріло схожі документи, повторення одних і тих самих переможців, завищення цін і зв'язки між компаніями та посадовцями. Це дозволяє швидко видавати попередження про потенційні порушення.

Крім того, ШІ можна використовувати для перевірки цін: алгоритм порівнює заявлену ціну товару з середньою на ринку і якщо різниця занадто велика – контракт блокується для додаткової перевірки.

Штучний інтелект може перевіряти адреси, засновників компаній, контакти та власників, щоб знаходити приховані мережі та зв'язки, тобто виявляти конфлікт інтересів.

Також він здатен прогнозувати ризики. Алгоритм аналізує дані попередніх років і показує, де ймовірність корупції найвища, що дозволяє зосередити контроль на найбільш проблемних сферах.

Попри переваги, впровадження ШІ стикається з опором тих, хто має вигоду від старої системи, недостатньою цифровою грамотністю, ризиками втручання у роботу алгоритмів, обмеженим доступом до даних та питаннями кібербезпеки.

Розслідування показують, що людський контроль має багато слабких місць. Штучний інтелект може значно зменшити ці ризики: швидко аналізувати дані, порівнювати ціни, знаходити зв'язки та виявляти аномалії. В умовах війни та майбутньої відбудови це може

стати одним із ключових інструментів для створення чесної та ефективної системи публічного управління.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про публічні закупівлі» від 19.04.2018 № 635 VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.11.2025).
2. Кобець, О. В. Антикорупційна політика та технології штучного інтелекту у публічному управлінні // Бізнес. Інформаційні системи. 2024. № 4. С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.31655/2307-3373-2024-4-5-14>.
3. Кравчук, О. Процедура ідентифікації ризиків впровадження штучного інтелекту в публічне управління // Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування». 2025. № 1. С. 15–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2025-1.15>.
4. Яровой, С. Можливості та ризики використання штучного інтелекту в публічному управлінні // Economic Synergy. 2023. Т. 2, № 3. С. 45–56. DOI: <http://dx.doi.org/10.53920/es-2023-2-3>.
5. Лещенко, А. Шляхи удосконалення системи запобігання корупції в державному та публічному управлінні України // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2025. – № 3. С. 76–89. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb332025331766>.
6. Сидоренко, Н. Новітні інструменти протидії корупції в державних органах // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2024. № 6(72). С. 10–22. DOI: [http://dx.doi.org/10.32689/2523-4625-2023-6\(72\)-10](http://dx.doi.org/10.32689/2523-4625-2023-6(72)-10).